

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN.
Egy évre — 180 kor.
Fél évre — 90 kor.
Egy negyed évre 45 kor.
Egy hónap — 15 kor.

Hívtői költségek megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetem tanács palotájában.
TELEFON-SZÁM: 137.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Bakcsárdi Rögöle Földt. és L. József 10. ut. 13.
TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1920.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, március 17.

Hivatalos jelentés

1920. évi március hó 12-ről: A Tisza és Kilyaton és a főtanács által kijelölt határközi terület kiürítésének művelete minden zavar nélkül tovább folytatódott március hó 10—11-til kezdve csapataink a szövetséges bizottság jelenlétében a következő helyiségeket adták át: Nyiregyháza, Kisváda, Hajdubárház, Balmazújváros, Hajduböszörmény. Folyó hó 11-én este csapataink a következő vonalon álltak: Kisvársány, Nyírmada, Nyírbakta, Balkanyest, Debrecen, Szovátfoldes, Bihar, Udvari, Dévavány, Gyoma, Kondoros, Nagyszénás, Lele, Püspöki-műr (a Maros mellett. (A Főhadiszállás.)

Rendet a vonatokon!

Az aradi vasutigazgatóság körrendeletet adott ki, amelyben a vasutak tulszofaltságát törekszik korlátozni. Többek között azt mondja a rendelet, hogy a szép időjárás bekövetkeztével az utazó közönség egy része ismét el fogja lépni a kocsitökeket és a kocsik közötti átjáró hidakat, ami könnyen tömeges szerencsétlenséghez vezethet. Ezért hasonló esetekben a vonatok kísérő személyzetének a legerélyesebben kell fellépni annál is inkább, mert szerencsétlenség esetén őket is szigorúan felelősségre vonják.

Kilakoltatás.

Reusz Sándor aradi sörnagykereskedő több üzlethelyiséget bérel a városban, amelyeket azután bérletbe ad ki korcsmárosoknak, akik kötelesek ezért az ő italait árusítani. Reusz főbbek között bérben bírta Egry aradi állatorvos legelősorán levő házát is, amelyet Birka-szálloda néven ismertek a külvárosban. A helyiséget a korcsma bérletje teljesen tönkretette és ezért Egry nem akarta megújítani a szerződést Reuszzal. Reusz azonban ragaszkodott a helyiségnek és erre egy hosszadalmas per indult meg a háztulajdonos és a pálinkanagykereskedő között. Egry birtokháborítás címen kérte a bírők kitérését, a járásbírósg azonban nem adott helyt a keresetnek. A felelbbviteli tanács megváltoztatta a bíróság ítéletét és kötelezte a bírót a helyiség elhagyására. Először járta meg a felső fórumot a különös ügy, míg végre ma délelőtt az aradi törvényszék polgári felelbbviteli tanácsa kimondta a végző ítéletet, a mai korcsma Reuszt a helyiség elhagyására.

Az új kormány.

Az Izbanda jelentése szerint Avarescu, az új miniszterelnök, mielőtt az új kormányt megalakította volna, felhívta Goga Oktaviánt és Goldis Lászlót, hogy lépjenek be a kabinetbe, azonban ők kijelentették, hogy addig, amíg a nemzeti párttal nem tanácskoztak, nem léphetnek be az új kabinetbe. Így nélkülük alakult meg az új kormány.

Az új kabinet tagjai a következők: Avarescu miniszterelnök és belügyminiszter, C. Argetoianu pénz- és igazságügy, Rascanu tábornok hadügy, Duilu Zamfirescu külügy, P. P. Negulescu kultusz, G. Valleanu tábornok közmunka,

T. Cudalbu földművelés, O. Tazlanau ipar és kereskedelem, Trancu-Jasi, Moesionyi, Inculet, Nistor tárcanélküli miniszterek.

BUCURESTI. Avarescu új kormánya tegnap délután 3 órakor mutatkozott be a parlament előtt. Avarescu tábornok és kormánya belépésekor nagy zaj tört ki, a parlament legnagyobb része évációban részesíti a tábornokot. Avarescu a kinevezési okmánnyal a kezében vár, majd a zaj lecsendesülésével felolvassa a királyi leiratot, amely szerint a parlament üléseit egyelőre tíz nappal elhalasztják.

Berlin az ellenforradalmárok kezén.

Berlinből érkezett hírek szerint az ellenforradalmárok Berlint elfoglalták. A középületeket birtokukba vették és a város főbb stratégiai pontjait megszállták. Drezdában és Münchenben a két köztársaságnak a kormányai felhívást intéznek a néphez, hogy minden eszközzel harcoljanak a katonai diktatura visszaállításá ellen és készüljenek fel arra, hogy esetleg fegyverrel is akadályozzák meg az ellenforradalmároknak Bajorországba való behatolását. Bajorországban ezidőszent még nyugalom van és a munkásság még nem látta szükségesnek az általános sztrájk kikiáltását, mint ahogy azt Berlinben tették, ahol az összes

szakmabeli munkások sztrájkba léptek. Az összes német városokban, ahol a katonai diktatura állt, a hatalmat az újságok megjelenését betiltották. Schiffer közlekedésügyi minisztert a munkássághoz intézett felhívása miatt tartóztatták. Berlinben a polgári gárda parancsnoka felhívást intézett a néphez, amelyben megnyugtatta a lakosságot. A polgári gárda tagjai között fegyvereket és municiót osztottak szét. Lutwitz, az új kormány feje a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy a kormánynak nem szándéka a reakciót visszaállítani és a monarchia visszaállítása is távol áll a kormánytól.

Vádindítvány.

VII.

S. Orley György. Ő az, aki ebben az egész ügyben mindvégig az akaratán kívül kinevezett kormánybiztosot játsza. Mint nagyra-törő és a helyzetet kihasználó tudó ember, mielőtt a megkezdett szervezkedésről tudomást szerzett, azonnal igyekezett a maga helyét biztosítani. Cserey és Csécsi a főispáni állást ajánlották neki, ő ezt elfogadta és közreműködését biztosította, anélkül, hogy bevárta volna, hogy Budapestről kinevezék. Csapó főhadnagy azt vallotta nekünk, hogy két ízben összejött vele, sőt másodízben már mint vendége. Csereyvel együtt megbeszélték a jövő teendőit, biztosítván őket, hogy a kért kinevezéseket nekik kiharja. Orley

György kijelentette, hogy ő legjobban szeretné a biarmegyei kormánybiztosi állást elnyerni, de egyszerűságra előrebocsátotta, hogy abban az esetben, ha terveik nem válhatnak valóra, úgy elfogadja a budapesti főkapitányságot, vagy egy másik városban közjegyzőséget. Az ő helyzetében súlyosbító körülmény azon tény, hogy a kinevezése a vászondarabon is rajta van. Azon titkos, fatális utasítások, amelyeknek előadását valamennyi terhelte letagadja, nagyon érdekes módon — mint már említettük volt — „magyarirredenta”-val kezdődnek és folytatódnak a hadseregnek a román területen való megszervezésével azon célból, hogy Magyarország területi integritását keresztülvihessék és ezen utasítás Lukács és Orley neveivel fejeződik be, az utóbbi

magyar kormánybiztosnak lévén kinevezve a győzelem napjára. De még ha el is fogadják azon abszurdumot, hogy akarataukon kívül lettek ezen állásokba kinevezve, mégis felmerült azon nagyon érdekes kérdés, hogyan esett a magyar főparancsnokság választása éppen ezen két hivatalnokra, akik a román államra a hűségüket letették? Orley Györgyvel a már említett paragrafusoknál kívül még a következők is figyelembe vevendők: art. 199. C. J. M. al 3 comb. cu 52 T. H. Ad. si cu art. 3 din legea stavei de asedin, azért, mert a házába fogadta Csapó főhadnagyot, akiről tudta, hogy a magyar fővezérség kémje. Ezek azok a tettek, amelyeknek elkövetésével a terbeliek vádolva vannak és amiből következtetjük, hogy a hadbírósg elé küldendők, hogy ott tetteikért feleljenek. (Folyt. köv.)

OROSZTÖRTÉNET

Korcsmárosok a polgármesternél.

Az aradi korcsmárosok és kisvendéglősök ma délben küldöttségileg felkeresték dr. Angelistrán helyettes polgármestert és arra kérték, terjessze a tanács elé ama kérelmüket, hogy a város engedje el az 5 százalékos vendéglő-adót és adjon ki a város aprópénzt. A helyettes polgármester kijelentette, hogy a kérvényt benyújthatják ugyan, de előre mondhatja, hogy az 5 százalékos vendéglőadót a tanács sem engedheti el, mert annak szedését jóváhagyott szabályrendelet biztosítja erre az évre. Ha a város anyagi helyzete jövőre javulni fog, a város önként lemond az 5 százalékos adóról. A város aprópénz kibocsátását a tanács elajátta, mert ez a városnak nagy anyagi megterhelést jelentene.

A mai valuta-piac.

Arfolyamok: apró lei 270—275, nagy lei 290—295, márkák 330—335, dollár 188—190, 600—650. Bucuresti: K. 33.50—34, márkák 95—100 rubel 92—95, leva 105—106, dollár 64—67, francia frank 540—550, svájci frank 1100—1200. Budapest, március 12-én: lei 362, márkák 330, font sterling 87, frank 18, svájci frank 42, dollár 252, Napolen 860, lira 14, Romanow rubel 262, sokol 300, dinár 785, huszmárkás arany 930.

MŰVÉSZET.

Eördögh báró.

Barics Gyula, Werner Géza és Szántó Mánó operettjének premiérje.

Feszült érdeklődés előzte meg az Eördögh báró tegnapi premierjét, amely a szokásos premier-hangulaton túl emelkedett. Barics Gyula, a kiváló színész ügyes, ötletes librettót írt, van benne csokermény, szerelem, szentimentalizmus, humor, mozgalmasság s a mi a fő: sok-sok finomság és semmi trivialitás. Kell-e több kellék egy jó operett-librettóhoz? Werner Géza paródi, kedves verseteket írt a darabba. Szántó Mánó, a zeneszerző eltért a Milko-6 muzsikájától, az Eördögh báró muzsikájával rátért a népszerű zene szerkesztésének útjára. Van benne invenció, dallam s idővel meg fogja szerezni az ökonómiát és a rutint is. Hangulatos, szeriöz dala nagyon tetszettek, csupán az a baj, hogy sok a szeriocitás. Egy-egy énekszám hamarosan népszerű lesz. Szántó maga dirigálta sok verével a zenekart. A hangszerezést Grospeingner Antal végezte.

Az előadás elsőrangú volt. Horváth Mici elragadóan bájos Gitta volt. Játési könnyedséggel bírta a nehéz énekszámokat. Kosztümjei feltűnést keltettek. A címszerepet Jakabffy elegánsan, férfiasan játszotta. Székely Lili és Kertész képviselték a humort. Ennek és táncszámoknak mindenkor megismételtették. Kedves volt Nepposné egy guvernáns szerepében. A többi szereplő is hozzájárult az est zajos belső és külső sikeréhez. A rendezés ötletes és stilszerű volt. Forgács Sándor illeti elismerés. A közönség egész estén át lelkesen ünnepelte a szereplőket és a főszereplőket, akiket koszorúkkal és virágokkal halmoztak el. (K.)

* Két holland író pompás vigjátékát fordította le Lakatos László s a jókedvű, kacagtató darabot sorozatos előadásokban játszották a Varsói házában, tomboló siker mellett. A jövő hét elején háromszor egymásután kerül színpadra Aradon az Amikor az aszany ideges s a mulattató vigjáték főszereplői Kiss Mariaka, Benkóné, Várnay és Forgács kétszázötven Aradon is sikerre viszik a pompás, humoros darabot.

* Pikáns műsor a Modern Kabaréban. Hétről-hétre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a Modern Kabaré pikáns műsora iránt. Különösen a legutóbb bemutatott nagyszabású pikáns műsornak volt szenzációs sikere, szerdán megismétlik ezt a kifőrt műsort.

Ismét forgalomba hoztuk

a betegyek kedvence és sokak nélkülözhetetlen asztali szerelvénye,

HELACITOT

Zsíros alvás (mitesszár) bór egyaszi lemondás után csodás aszóp lesz, mert a HELACIT tisztal, ártalmatlan és rugósn asztali. Am 5 korona. 3090

Dr. Földes si Behs
gyógyszerészek ARADON

Debrecen átadása.

Debrecen városát a megállapított tervek szerint a román királyi megszálló csapatok parancsnoksága esztörtökön adta át a magyar csapatoknak. Az átadás lefolyásáról mincson részletes értesülések, de az előkészületekről beismerték azok a debreceni lapok, amelyek cenzurázva még eljuthattak hozzánk. E lapok közleményei szerint Mardarescu tábornok már régebben kiadta azt a felhívást, amelyben bejelenti a kiűrtést. Újabb felhívásában arra kéri a polgárságot, ha nyomára jönne olyan rejtőzködő vörös gárdistáknak, akik merényleteket terveznének, jelentsék fel. A román csapatok kényszerű visszatérni.

A román térparancsnokság engedélyt adott arra, hogy Márk Endre dr. polgármester a hatóságok, kulturintézetek, egyházak és egyesületek vezetőit előkészítő értekezletre hívja össze. Az értekezleten Márk polgármester a következőket mondotta:

— A városi tanácsnak még mincson tudomása az időpontról, amelyben a csapatok megérkeznek. Közölte a térparancsnok ezredes ur, hogy ma este érkezik meg az antant misszió egy része. Szerdán érkezik az antant-misszió többi tagja. Amikor a misszió teljes számban itt lesz a térparancsnok közlése szerint, már nemcsak a hatóság vezetői, hanem a társadalom notabilitásai is megjelennak előtte és előadhatják kívánságait.

— A magyar csapatok valószínűleg a Hatvan-utcaán fognak bevonulni a városba a főútra. Itt — mint a térparancsnok jelezte — az antant-misszió előtt elvonulnak a magyar és a román csapatok is. Ezután Balthazar Dezső dr.

püspök emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

— Én nem kívánok a magyar nemzeti hadsereg fogadtatásának részleteibe beavatkozni és ahhoz hozzászólni, igénytelen felszólalásom célja az, hogy a fogadtatásnak a lelkét kell előkészíteni.

— Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessek: — Jézus ezt parancsolta. A bűnösökön majd elvégzi az igazságszolgáltatást, az arra hivatott bíróság. A társadalmi és politikai gyűlölködések és erőszakok embereinek, ki kell vonniök a büntetést, de óvakodva és féltékenyen vigyázzunk, hogy ezekben a gyűlölködésekben, ezekben az erőszakokodásokban őket valamiképp ne utánozzuk, mert ha utánozzuk őket, igazat adunk nekik.

Ezután Pákezy Sándor alispán bejelentette, hogy készséggel működik együtt a megye tisztikara a város vezetőségével.

A térparancsnok közlése szerint a főútra gyalogjárja előtt egymással szemben állanak fel a román és a bevonuló magyar csapatok soraival. A két sor között foglalnak helyet a szövetséges antantmissziók és szemlét tartanak. A közönség tisztelgések után kezdődik meg a román csapatok elvonulása. A polgári hatóságok kihirdetik, hogy az első huszonegy órában katonai statárium van s az első tizenkét órában az utcán csak azok járhatnak, akik erre engedélyt kapnak. Komoly aggodalom merült fel, hogy mi történik akkor, ha az úzerek minden élelmiszert Budapest felé szállítanak? Ezért hirdetményeket ragasztottak ki, melyekben közlik, hogy az úzérkedő árdragitást és izzorsát a legszigorubb büntetésekkel sújtják.

Bradiceanu

a magyar színészetéről

Egy magyar újságíró beszélgetést folytatott Bradiceanu népjó-léti reszortfőnökkel, aki a színészi ügyeket is vezeti, a magyar színészet jövőjéről.

— Mi lesz a jövőendő alakulás? Ez volt az újságíró első kérdése.

— Erre a magyar színigazgatók tudnának felelni — mondotta a miniszter. Azon a bizonyos aukción, amelyet 1919 november havában a magyar színigazgatókkal Clujon (Kolozsváron) tartottunk, átmeneti állapotot teremtetünk csupán. Ellenben felkértem az aradi és timisearai (temesvári) színigazgatókat, hogy 1920. február havára terjesszenek előlem egy összefoglaló memorandumot, amelyben körvonalazzák óhajaikat, terveiket a magyar színészet jövőendőjét illetőleg. Ez a memorandum képezte volna egy újabb tárgyalás alapját, s az abban lefektetett elvek szerint véglegesíthetők volna a magyar színészetet a csatlolt területeken. Ez a bizonyos memorandum — sajnos — nem érkezett be, dacára annak, hogy megsürgette a dolgot, újabb 8 napi terminust adtam annak befejezésére.

— Pedig én a legnagyobb jóákarattal s a legszebb megértéssel vagyok az önök kultúrája iránt, folytatta a miniszter, speciel a színházak ügyét úgy szeretném elintézni, hogy mindkét oldalon teljes megelégedéssel találkozni- talm. De hát ha az arra legelő-sorban hivatott emberek elhanyagolják a dolgot, én nem tudok dolgozni.

Ertesítés!

A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy miután elsőrendű speciális szakmunkásaim külföldről visszakerestek, vállalom az építézet terén szakszerűtlen speciális munkákat, ugymint: kazán átalakításokat szénfűtésről fűtésre, gyárkémény építések és lebontások, továbbá minden a szakba vágó munkák tervezését és készítését pontos kivitelben. 9780

Francise Tritthaler

építész

Strada Coasus (Weer-elényi-utca 47. szám.)

Vértess-tele „Helin sósorszerző"

minden házban szükséges. Kapható egy olcsó hadi minőségben mint drágább de sokkal erősebb és hatásosabb

Béke minőségben.

A béke minőségű üvegek címkéi legelőjén a „Béke minőség" áll. Egy üveg hadiminőségű 8.50 K. Egy üveg bekeminőségű 12.50 kor. Egyedüli készítő:

Vértess L. és Társa, Lugos.

Főraktár viszontelárusítók részére: 9790

Hugó Adler Arad,

Strada I. Bratiansu (Weissner -n.) 1.

Barna szén

waggentelekekben azonnali szállításra kapható. Megrendelést elfogad.

Fischer si Deutsch

áruforgalmi irodája

9788

Arad, Szt. István-utca 1a. sz.

Ismét érkeztek: Aspirin Bayer tabl. Diuretin tabl. Csukamájolaj, Neosalvarsan, eredeti karlsbadi só, Digalen—Adigan—Diginuratum. Arsotonin és Matr. kakodyl inj. Novocol syrup. Nervoplast és Sedatin. Adalin tabl. Brom és Jódleicithin tabl. Istizin tabl. Urótrogin pastilla. Cyanure de Mercure inj. stb. stb.

Bársony sima és tiszta arcból csak

ANNY-crém

mel és pouderral lehet elérni. Zeiros és száraz alakban kapható 10—12—15 kor-ért

Rüh és viszketegség ellen

Albin kenőcs

a legjobb. Szagtalan — nem piszkít. Ára 4—6—8—10 és 20 kor.

Baromfivész elleni szer

Tikin

ismét kapható 5—8—10 és 20 kor-ért.

Fenti szerek egyedüli kaphatók:

GEORGE WAJDITS

Str. Regele Ferdinand 11.

János Szive gyógyszerárán Arad, József főherceg-ut 11. szám. Karolina-utcai megállónál.

Kaphato minden jobé esemegazizely.

Nyomatott az Aradi Nyomda R.T. rotációs gépe. Kiadótulajdonos Aradi Nyomda R.T.

Alföldi Elérő Gazdasági Vezető Igazgatósága.